

Drivkraft miljö

NYHETSREVISOR MILJÖSEKRETARIATET VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Temannummer
Energisession 2009

NR 1 • APRIL 2009

Energisession 2009

"Håll dina energi-idéer varma. Lägg dig steget före och delta på denna viktiga mötesplats kring möjligheterna för miljödriven tillväxt."

Så löd inbjudningstexten till årets Energisession som drog totalt 350 deltagare till Skövde. Årets tema fokuserade på marknadsinriktade satsningar på förnybar energi och effektivare energianvändning.

Deltagarna fick ta del av föredrag om möjligheter till affärsutveckling inom biogas, vindenergi, solenergi, vätgas och energieffektivt. Särskilt fokus låg på att lyfta upp goda exempel, ny teknik, och aktuella politiska beslut.

Även nya forskningsresultat om styrmedel inom energi- och miljöområdet belystes. Här får ni inblick i vad som händer. ■

fakta

Energisession är en västsvensk mötesplats där det viktigaste som pågår inom energiområdet sprids. Miljönämnden i Västra Götalandsregionen står bakom arrangemanget.

Bengt Erik Löfgren, Bioenergikonsult ÅFAB, och Kristina Anderback, Skaraborgs kommunalförbund, bidrog till att göra Energisession i Skaraborg lyckad!

läs mer på webben

Presentationer och fakta finns på:
www.vgregion.se/energisession

Energiklassning av byggnader – vägen från ord till handling

– Om de nationella energieffektiviseringsmålen i bygg- och fastighetssektorn ska kunna nås måste branschen bygga nytt, renovera och effektivisera det befintliga beståndet betydligt bättre än vad som krävs idag. Det sa Åsa Wahlström från CIT Energy Management som höll i session två.

Wahlström menade att klassning och märkning kan bli drivkraften för

att få en mer kraftfull effektivisering. Därefter gavs åhörarna en översikt över de energimärkningssystem som finns idag och presenterade ett pågående arbete med en svensk standard för energiklassning av byggnader. Slutligen presenterades vad de olika miljöklassningarna GreenBuilding, Minergie, Passivhus och Bygga-bo innebär. ■

Åsa Wahlström

Biogas ur avfall – ditt bananskal tar dig framåt!

I Sverige finns potential att mångdubbla biogasproduktionen och ett miljömål med 35 procent biologisk behandling av matavfall år 2010. Kommer vi att nå målet och vilka möjligheter och hinder finns? Dessa frågor fick deltagarna på session sju svar på.

En studie har visat att biogasprocessen inte enbart är klimatneutral. Den är till och med en sänka för utsläpp av klimatgaser. Det är ett viktigt argument i diskussionerna om framtidens avfallshantering. Genom att använda förbehandlingsstekniker för material som är svåra att bryta ned kan effektiviteten i den biologiska behandlingen ökas.

Stora delar av avfallets lätt nedbrytbara energisubstanser lämnar nämligen avfallet redan i soppåsen idag. Soplukten du känner i hemmet är i själva verket ett resultat av nedbrytning och därmed en energiförlust. Om avfallet

tidigt stabiliseras genom torkning kan energiförlusten minskas i avfallet. Samtidigt skulle transporterna bli färre eftersom avfallets volym minskar med 75 procent. Dessutom blir det luktfritt!

Om effektiviteten i dagens biogasanläggningar ska öka krävs mer kunskap. Det menade Waste Refinery och SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut som arrangerade sessionen. Projektet Waste Refinery delfinansieras av Västra Götalandsregionen. ■

Ny fordonsteknik kan ge nya affärer

Trots rådande kris inom fordonsindustrin genomsyrades session fem "Ny fordonsteknik – Nya affärer" av framtidstro. Talarna menade att

utvecklingen av effektivare drivsystem och alternativa drivmedel kommer att påskyndas. Denna förändring ger nya möjligheter men också utmaningar att säkerställa nya kompetenser, flexibla produktionslinor och mod att "tänka utanför boxen" då framtidens fordon kommer att se

annorlunda ut.

Sessionen gav flera goda exempel på att det finns innovativa företagare, konsulter och samverkansprojekt i Västra Götaland som vågar ligga i framkant. Västsverige bedömdes ha goda möjligheter att bli en test- och demoarena för ny fordonsteknik. Sessionen arrangerades av Vätgas Sverige, Test Site Sweden och Innovatum Teknikpark. ■

Intresset för att diskutera framtidens affärer och möjligheter inom fordonsindustrin var stort. Mer än 60 personer deltog i sessionen som leddes av Staffan Johannesson från Ecoplan.

Foto: Jöran Fagerlund

Energieffektiva miljonprogramsområden – vision eller realitet

Nu är det dags att renovera miljonprogramsområdena. Hur gör man det så energieffektivt som möjligt? Det fick de som deltog på session sex veta. Ett konkret exempel är Brogården (AB Alingsåshem). Brogården är det första området inom miljonprogrammet som byggts om till energisnål passivhusstandard. Det som gjorde ombyggnationen framgångsrik var ett unikt samarbete mellan alla aktörer som var

inblandade i byggprocessen.

Deltagarna på sessionen fick också höra om Backa (Bostads AB Poseidon) erfarenheter om att minska värmebehoven i ett mindre flerbostadshus från 70-talet med traditionella krav på lönsamhet.

Arrangörer var Chalmers energicentrum, Byggd miljö och Passivhuscentrum. ■

Lars Bäckström, landshövding i Västra Götalands län sedan januari 2008.

Moderator Jessica Cederberg från Naturvårdsverket var positiv och konstaterade att det händer ofantligt mycket i företag, organisationer och i attityder till energifrågorna hos människor nu.

Per Olof Blom (C) ordförande, Västra Götalandsregionens miljö-nämnd, betonade hur viktigt det är att marknadsinriktade satsningar på förnybar energi och effektivare energianvändning sprids. Miljönämnden kommer därför att ordna Energisession även år 2010, lovade Blom.

Fotograf och skribent: Hans Klaive

En landshövding ska väl ha en egen chaufför – så jag tar bussen

Lars Bäckström, landshövding i Västra Götalands län, höll det avslutande anförandet under Energisession 2009.

Bäckström uttryckte tilltro till att människans förnuft kommer att segra. Det gjorde han genom att rada upp exempel på hur människan förmått och förmår att korrigera i rätt riktning.

– Motsättning mellan miljö och bil finns inte längre, nu säger vi miljöbil. Det var tidigare lika otänkbart som vinprovning i en IOGT-lokal.

Exemplet visar att utvecklingen är på rätt väg.

– När Volvochefen Leif Johansson, en gammal miljöaktivist, klagar hos mig över en långsam tillståndsgivning för en vindkraftsetablering, då har det hänt något. Sverige är ett av världens mest högteknologiska land. Har vi öppenhet för de nya behoven kan vi snabbt utveckla en industri inom energi och miljöteknik sa Bäckström. ■

Utvecklingen av förnybar energi i Europa – en möjlighet för Västra Götaland

Hur utvecklas Europas marknad för förnybar energi, och hur står sig Västra Götaland i konkurrensen? Frågorna diskuterades under session nio som visade att möjligheterna och utmaningarna i Europas regioner skiljer sig åt.

EU:s nylanserade klimatmål om att minska unionens utsläpp av växthus-gaser med 20 procent till år 2020, är drivande för samtliga medlems-länders satsningar. För att nå målet ska 20 procent av all energiproduktion komma från förnyelsebara energikällor. Andelen biodrivmedel i transport-sektorn ska uppgå till 10 procent och all energianvändning effektiviseras med 20 procent.

Gemensamt för ett framgångsrikt arbete är tydliga politiska styrdokument, långsiktighet och stabilitet. Även sam-verkan mellan samhälle och näringsliv, kommunikation, och kunskap behövs, enligt Jonas Norrman, från nätverket GAME som höll sessionen tillsammans med KanEnergi Sweden.

Lars Mårtensson, Miljöchef Volvo Lastvagnar, bjöd på en jämförelse av arbetet med att klimatneutralisera en fabrik i två olika EU-länder. I Gent startade arbetet år 2006 och drygt ett år senare var fabriken klimatneutral. Fabriken i Tuve var först ut år 2005, men arbetet är fortfarande inte färdigt. Skillnader i faktorer som politik och lagar spelar stor roll. ■

Solel är den nya tillväxtmarknaden

Det händer mycket inom solbranschen. Ett tydligt tecken på att el från solen är hett, var att session tio fick hela 77 deltagare och blev en av de största på Energisession 2009.

Nytt stöd för solceller och enklare nätanslutning på gång

Regeringen har lämnat förslag till en fortsättning på det solcellsstödet som fanns fram till årsskiftet. Enligt förslaget ska staten under tre år satsa cirka 50 miljoner kronor per år på solceller. Både företag och privatpersoner föreslås kunna söka bidrag för upp till 60 procent av investeringskostnaderna.

Det ska också bli möjligt att söka bidrag för så kallade solel-/solvärme-hybridssystem som ger både solel och solvärme i en integrerad konstruktion. Enligt ett annat förslag kommer reglerna om nätanslutning att ändras och kravet på timvis mätning tas bort för små elproducenter.

Kommuner söker bidrag för solvärme

Många i Västra Götaland söker bidrag för solvärme. Ett exempel är Uddevalla kommun som klätt kommunhuset med solcellspaneler.

– Det var den bästa lösningen när fasaden skulle bytas, berättade kommunalrådet Magnus Jacobsson. Med

investeringen fick vi elproduktionen på köpet.

Vi behöver ett nationellt planeringsmål för solel

Solcellsmarknaden har haft en tillväxttakt på 40 procent de senaste åren. För att marknaden för solcellsinstallationer verkligen ska ta fart måste överskottselen kunde säljas på elnätet. Branschen behöver även ett nationellt planeringsmål likt det vindkraften har, menade Petter Sjöström från Switchpower och Lars André från Svenska solenergiföreningen.

Massproduktion av stirlingmotorer ska ge billig solel

Företaget Cleanergy ska massproducera solel till marknadsmässiga priser. Totalt siktar företaget på att anställa 1 000 personer till sin fabrik i Åmål. – Med vårt nya koncept ska vi massproducera solel till marknadsmässiga priser, sa Lars Linde, vd på Cleanergy.

Sessionen arrangerades av Hållbar utveckling Väst, Svensk Solenergi och Västra Götalandsregionens projekt Soluppgång i Väst. ■

Ullevi får el från solen tack vare företaget Switchpowers solpaneler.

Nu börjar arbetet med överenskommelser enligt klimatstrategin

Under Energisession fanns det chans för arrangörerna att visa upp sig i utställningsområdet. Smart Energi fanns där med information om vad som hänt sedan klimatdialogen.

Dialogfasen i Smart Energi avslutades förra året. Sedan dess har ett förslag till regional klimatstrategi för Västra Götaland tagits fram. Strategin ansluter till Vision Västra Götaland och är tänkt att bli starten för ett gemensamt arbete som ska bryta beroendet av fossil energi till år 2030. Strategin är ute på remiss och alla som deltagit i processen har möjlighet att yttra sig över den fram till 15 maj.

Redan nu kan det gemensamma och långsiktiga arbetet påbörjas, i enlighet med strategiförslaget. Arbetet ska utgå ifrån befintliga satsningar och nätverk. I ett första steg sätter Västra Götalandsregionen fokus på samarbete inom energieffektiva byggnader och lokaler, miljöanpassade inköp och ökad andel solenergi. Syftet är att minska beroendet av fossil energi och bidra till en hållbar utveckling i Västra Götaland. Strategin behandlas av regionfullmäktige i september 2009. I samband med det planeras en manifestation som ytterligare ska sätta fokus på samverkan kring klimatfrågan. ■

läs mer på webben

www.vgregion.se/smartenergi

Lennart Värmbys, regeringens vindkraftssamordnare och Anders Sjögren, DynaWind deltog på sessionen om vindkraft.

fakta

Sessionen arrangerades av nätverket Power Väst som startats av Västra Götalandsregionen. Målet är att få igång svensk tillverkning av vindkraftverk, med tillhörande branschkluster och att förenkla tillståndsprövningen.

Vindkraft – en framtidsindustri i Västra Götaland

Session fyra visade att potentialen för att bygga ut vindkraften är enorm. Sveriges regering har som mål att vi ska producera 30 TWh vindkraft till 2020. Det betyder cirka sex tusen nya vindkraftverk.

Under vindkraftssessionen radades flera konkreta bevis upp för såväl kunskap som vilja att ta tillvara marknadspotentialen. Mattsönggruppen har som ambition att sätta upp tillverkning i Västra Sverige, och för SKF är vindkraften den snabbast växande delen i verksamheten.

Vindkraftsmarknaden är intressant även för andra branscher. Företaget Propulsion arbetar med fartygspropellrar och genom likheten mellan propellrarna och vindkraftverken skapas nya affärsmöjligheter. Förhoppningsvis väntar många nya arbetstillfällen!

Sessionen avslutades med en debatt. Där framkom krav på en prisgaranti för grön el. Debatten leddes av Lennart Värmbys, regeringens vindkraftssamordnare i södra Sverige. ■

Vart är vädret på väg?

Klimat, matproduktion, säkerhetspolitik – allt ligger i ena vågskålen i den pågående klimatförändringen. I den andra ligger omställningen till ett hållbart samhälle. Pär Holmgren, berättade om hoten mot vår planet och om möjligheterna vi har att agera.

Genomsnittstemperaturen har ökat med 0,8 grader på 100 år. Forskarna anser att ökningen till stor del beror på vår livsstil. Den slår hårt över klotet. Befolkningen i fattiga utvecklingsländer och kommande generationer drabbas hårdast. Utvecklingen sker snabbt. De senaste tio åren har varit de varmaste sedan 1880. Och det beror på att vi eldar fossila bränslen. Här ligger ytterligare en komplikation. Partiklar, som vi släpper ut, bidrar till att mildra växthuseffekten eftersom de reflekterar solstrålarna. Men växthusgaserna består i flera tusen år. När vi rensar bort partiklarna värms klotet ytterligare och klimateffekten späds på. Det får till följd att glaciärerna smälter. Himalaya förser hela Ganges med smältvatten, vilket är en absolut förutsättning för de rika skördarna i Indiens kornbod. Minskar vattenflödet är katastrofen ett faktum. Pär Holmgren har trots allt en optimistisk syn och medvetenheten om klimatfrågan är stor. Nu krävs kraftfulla åtgärder i ny teknik och infrastruktur. Här finns några av framtidens tillväxtområden. ■

Meteorolog Pär Holmgren, skriver böcker och föreläser om klimatet. Fotograf och skribent: Hans Klaiwe

Drivkrafter för marknadsutvecklingen inom biogas

Biogasproduktion på gårdsnivå är en viktig framtidsmöjlighet för västsvenskt jordbruk. Produktionen behöver ett kommersiellt genomslag, men vem utvecklar marknaden? På session tre diskuterades både drivkrafter och hämmande faktorer.

LEIF BLOMQVIST (S)

Ordförande
i Västtrafik

– Västtrafiks mål är att år 2020 ha 90 procent förnybara drivmedel i fordonsflottan. Det berättade Blomqvist som också menade att Västtrafik har upplevt driftproblem med svensktillverkade biogasbussar och att det är den bristande konkurrensen bland busstillverkarna som gjort utbudet begränsat.

TULA EKENGREN

FordonsGas AB

– Fler tankomater för biogas är en förutsättning om fordonsidan ska utvecklas. Det menade Ekengren som under Energisession 2009 föreläste. Ekengren menade också att det är viktigt att olika aktörer samverkar för att katalysera utvecklingen.

MARIA ABRAHAMSON (M)

Miljöpolitisk
talesman från
Bohuslän, Västra
Götalands-
regionen

– Det behövs en politisk tydlighet. Politikerna måste tydligt visa åt vilket håll man vill utveckla samhället.

ULF ERIKSSON (C)

Ordförande
tillväxtutskottet
i Skaraborgs
Kommunal-
förbund

Eriksson manade sina kollegor till praktisk handling och berättade hur Falköpings kommun har skaffat biogasbussar i stadstrafiken.

Gastankning.
Fotograf: Stefan Ideberg

Kalendarium 2009/2010

**REMISSVAR ÖVER REGIONAL
KLIMATSTRATEGI LÄMNAS**
15 maj

KICK OFF SOLUPPGÅNG I VÄST 2
15 maj

**INTERFOOD/EKONORD
NORDIC ORGANIC CONFERENCE**
Svenska mässan Göteborg, 17–20 maj

BIO ENERGY DAYS
Trollhättan, Lidköping, 28–30 september

ENERGISESSION 2010
Uddevalla, 4–5 februari (2010)